

La reĝino de Ŝebao estis senmort-ig-ita en la Biblio kaj Korano. Ŝi aperas en malnovaj turkaj kaj persaj pentraĵoj, en la fruaj kristanaj verkoj kaj en la artaĵoj de famegaj artistoj. Ŝia vivo eĉ inspiris hollywoodan filmon en 1959! Oni rakontas kaj rerakontas ŝian historion en pluraj landoj jam preskaŭ tri mil jarojn – sed kiu estis ŝi, tiu virino kun grandega povo, kaj ĉu ŝi ekzistis entute?..

Olivier GAUDEFROY, Francio

Araboj nomis ŝin Bilkis, etiopoj – Makeda. En la Biblio (Reĝoj, I, 10) kaj Korano (Surao, XXVII) ŝi aperas kiel la reĝino de Ŝebao – **pagana** reĝino, kiu iris al Jerusalemo por viziti la reĝon Salomonon (li regis en ĉ. 970-932 antaŭ Kristo). **Arĥeologoj** trovis la ŝebaan (“sabaan” arabe) reĝlandon en la nuna Jemeno, kun la ĉef-urbo Marib. Estis malkovrita tie ankaŭ malnova **Templo** de Bilkis. Tiu ĉi reĝlando ekzistis de la 8-a jarcento a.K. ĝis la 6-a jarcento p.K., ĝis kiam persoj kaj poste araboj **konkeris** ĝin. Akvo-barado kaj **karavana** komerco (precipe pri **incenso**, kiun oni multe uzis en Egiptio, Sirio kaj

Babilonio por religiaj celoj) permesis ĝian dis-floron.

La reĝino de Ŝebao regis sola. Laŭ iuj tradicioj, ŝi estis el-stara reĝa filino, laŭ la aliaj, ŝi estis **vidvino**. Bilkis kaj ŝia popolo praktikis stelan religion – eble ili, same kiel egiptoj, kredis je la sun-dio Reo. Iuj opinias, ke ŝia popolo estis malkontenta pri siaj dioj, kiuj “ne defendis la popolon kontraŭ la malfeliĉoj”, kaj tiel la reĝino decidis forlasi ilin por “pli defendema diaĵo”. Sendube, la komercistoj de Ŝebao rakontis al Bilkis pri la religio de la proksimaj landoj, kaj tiel ŝi konatiĝis kun la **legenda** saĝo de la reĝo Salomono kaj kun la kredo je unusola dio. Laŭ la kristanaj fontoj, la reĝino decidis iri al Jerusalemo por elprovi la saĝon de Salomono. Ŝi irigis kun si tri mil **kamelojn**, kiuj kunportis valoregajn ŝtonojn, incenson, multege da oro (laŭ la Biblio – pli ol kvar mil kilogramojn!) kaj pluregajn servantojn. Bilkis interparolis kun Salomono pri ĉio, kion ŝi deziris, kaj elprovis per diversaj malfacilaj demandoj lian saĝon – sed Salomono havis la respondon al ĉiu ŝia demando. La reĝino estis

kontenta kaj revenis al sia lando kun multaj donacoj. Tamen, oni ne scias, ĉu ŝia popolo akceptis la najbaran religion.

En la islamaj legendoj, la reĝo Salomono aŭdis pri la riĉega reĝino de la najbara lando kaj mem invitis ŝin. Li speciale por ŝi konstruigis grandan **palaco**n kun vitra planko kaj muroj. Kiam ŝi eniris, ŝi pensis ke sur la planko de la palaco estas akvo kaj iom suprenigis la robon por ne malsekigi ĝin – kaj tiel la reĝo Salomono subite ekvidis ŝiajn harajn kruojn...

Afrika legendo parolas

pri geedziĝo inter Salomono kaj la reĝino de Ŝebao kaj la naskiĝo de ilia filo, Meneliko. Estis li kiu poste, laŭ alia legendo, ŝtelis la Keston de Interligo* de la Templo de Jerusalemo. La etiopia kristana tradicio, cetere, baziĝas sur la legendo, ke ĝuste la reĝo Salomono kaj la reĝino de Ŝebao fondis la reĝan familion de Abisenio (nuna Etiopio). Sed en tiu ĉi historio estas multaj malklaraĵoj. La unua etiopia reĝlando, trovita de arĥeologoj, ekzistis

inter la kvina kaj la tria jarcento a.K., sed la vizito de Bilkis al Jerusalemo devis okazi multe pli frue, ĉirkaŭ 950 a.K. Povas esti, ke *alia* reĝino de Ŝebao, kiu vivis multe pli poste, en 5-3-a jarcentoj a.K., naskis Menelikon, sed tiukaze Salomono ne povas esti lia patro. Ĉar alie Bilkis devis fariĝi senmorta kaj naski la filon multajn jarcentojn post la vizito al la reĝo Salomono.

* la Kesto de Interligo – sanktaĵo laŭ juda kaj kristana tradicioj, kiu entenis dum la bibliaj tempoj du ŝtontabulojn de la Dek Ordonoj, kiujn ricevis Moseo de Dio

Bildo: "La vojaĝo de la reĝino de Ŝebao", Apollonio di GIOVANNI di TOMASO (ĉ. 1416–1465).

arĥeologio (arkeologio) – scienco pri artoj de malnovaj tempoj
incenso – bon-odor-igilo
inspiri – estiĝi, en la menso de alia persono, penson, planon, agon
kamelo – dezerta besto kun du montet-similaj elkreskaĵoj sur la dorso
karavano – kamel-aro
konkeri – preni per forto
legendo – rakonto
pagano – tiu, kiu kredas je multaj di(aĵ)oj
palaco – reĝa aŭ reĝina domo
templo – granda religia konstruaĵo
vidv(in)o – tiu, kies edz(in)o mortis, kaj kiu ne plu geedziĝis

Kubo: belega insularo en la Kariba Maro

Ariadna GARCIA GUTIÉRREZ, Kubo

Ĝi estas tre speciala lando kun belegaj floroj kaj bestoj, altaj arboj ĉirkaŭ la domoj, en parkoj kaj larĝaj stratoj. La reĝa **palmo** beligas la tutan **pejzaĝon** de la **arkipelago**. Ĝi havas belajn plaĝojn kun bluega akvo, kie la suno brilas la tutan jaron kaj la aero tuŝas la vizaĝon de la pied-irantoj.

La nomo “Kubo” devenas el la loka vorto “Ciba”, per kiu la praloĝantoj konataj kiel tainoj celis “ŝtono”, “monto”, “**kaverno**”. Tion ni scias de la tag-libro de Kristoforo KOLUMBO.

Ĝia nacia floro estas **Papili-**

floro (*Hedychium Coronarium*). Oni nomis ĝin tiel en la jaro 1936 – tiu ĉi floro estas **simbolo** de **ribelemo**, kiun la virinoj portis sur la brusto en la sendepend-ecaj bataloj kontraŭ la hispana **koloniismo** en la 19-a jarcento. Ĝiaj blankaj **petaloj** simbolas purecon de ide-aro kaj pac-amon; kelkaj floroj kune sur la sama **spiko** memorigas ke unuigo estas forto; la vira parto de la floro **protektas** en **tubo**-forma **sulko** la inan parton, kio reprezentas la ĝentilecon, estimon kaj mal-**avaremon** de la kubanoj rilate la virinojn.

Kubo estas la plej granda

arkipelago en la antila insularo, kaj ĝia plej granda insulo same nomiĝas “Kubo” kaj longas 1250 kilometrojn. La vetero de la lando estas kvazaŭ ĉiama somero, tio estas ĉ. 28° C. Por ŝatantoj de la maro, suno kaj naturo Kubo estas la insulo de la **revoj**.

arkipelago – insularo
avara – kiu tro ŝatas monon
kaverno – subterejo
kolonio – (ĉi tie) venkita teritorio (koloniismo)
palmo – arbo, kiu kreskas en varmaj lokoj
papilio – bela insekto kun kvar

grandaj flugiloj
protekti – defendi
pejzaĝo – vido
petalo – flor-folio
revi – pripensi tion, kion oni deziras
ribeli – malobei la registaron (ĉi tie: koloniantojn)
simbolo – plej grava prezentaĵo, signo
spiko – loko, de kiu kreskas floroj
sulko – profundaĵeto
tubo – long(et)a malplenaĵo